

«ΝΑ ΚΟΛΛΗΣΟΥΜΕ ΣΑΝ ΠΕΤΑΛΙΔΕΣ ΣΤΟ ΒΡΑΧΟ»:

Χρονικό ενός προαναγγελθέντος επεισοδίου

Τα σκηνικά έντασης μεταξύ Ελλάδας-Τουρκίας που διαδραματίζονται το τελευταίο διάστημα στο Αιγαίο έφεραν στην επιφάνεια τους διακρατικούς ανταγωνισμούς που ταλανίζουν εδώ και δεκαετίες το πέλαγος. Σύμφωνα με την ιστορία των διακρατικών συγκρούσεων στην περιοχή: το ελληνικό κράτος ατενίζει το Αιγαίο και οραματίζεται μια κλειστή ελληνική λίμνη που περισφίγγει από τα δυτικά την Τουρκία. Το τουρκικό κράτος αντικρίζει την ίδια θάλασσα, φροντίζοντας να προσγειώσει το ελληνικό κρατικό όραμα και ανοίγοντας δρόμο για το δικό του. Το ρωσικό κράτος βλέπει στο Αιγαίο ένα θαλάσσιο πέρασμα από τη Μαύρη θάλασσα στη Μεσόγειο, ένα πέρασμα ζωτικό αν θέλει να διατηρεί το στάτους υπερδύναμης. Οι αντίπαλοι του, οι ηπα και οι σύμμαχοί τους, αντιμετωπίζουν το Αιγαίο ως περιοχή ανάσχεσης της καθόδου της Ρωσίας προς τη Μεσόγειο¹.

Σήμερα, οι ανταγωνισμοί αυτοί του παρελθόντος επανέρχονται δυναμικά στο προσκήνιο, καθώς τίποτα δεν έχει λήξει οριστικά. Στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική η αποσταθεροποίηση που ξεκίνησε πριν από εικοσιπέντε χρόνια συνεχίζεται. Ο παγκόσμιος πόλεμος που εμπλέκει τις ΗΠΑ, τη Γαλλία, τη Ρωσία, την Τουρκία αλλά και όλα τα κράτη της περιοχής μαίνεται πάνω στο έδαφος της Συρίας, του Ιράκ και (οσονούπω) της Λιβύης. Και, όπως κάθε παγκόσμιος πόλεμος, έτσι και τούτος, ήδη μετράει εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς.

Γιατί τα λέμε τώρα όλα αυτά; Γιατί το ελληνικό κράτος συμμετέχει σε αυτό τον πόλεμο, φροντίζει να αποκομίσει οφέλη από την αποσταθεροποίηση της γειτονιάς του και δεν χάνει ευκαιρία να καταδείξει την προθυμία του να καταστεί από τις κυρίαρχες κρατικές δυνάμεις στην Ανατολική Μεσόγειο. Το τελευταίο τετράμηνο, η ανάδυση της πιθανότητας ενός θερμού επεισοδίου στο Αιγαίο και η αναβίωση ενός αντιτουρκικού κλίματος, παρόμοιοι με εκείνο που επικρατούσε στην Ελλάδα μέσα στη δεκαετία του 1990 οδηγώντας στα πρόθυρα ενός ελληνοτουρκικού πολέμου, είναι δείγματα ανησυχητικά για το τι μέλλει γενέσθαι.

Επιπλέον, η παρουσία του νατο στο Αιγαίο από τον Φεβρουάριο του 2016 προπαγανδίστηκε με όλους τους δυνατούς τρόπους συκοφάντισης των πραγματικών προθέσεων και των Συμμάχων και του ελληνικού κράτους. Από το ελληνικό κράτος, η νατοϊκή αποστολή στο Αιγαίο προπαγανδίστηκε ως κίνηση που είχε σκοπό να αναχαιτίσει τις «προσφυγικές ροές», μετά το κλείσιμο των ευρωπαϊκών συνόρων. Από τους τάχα μου αντιπολιτευόμενους αριστερούς ακούσαμε ότι το νατο ήρθε για να πνίγει πρόσφυγες στο Αιγαίο, ενώ όταν τους πνίγαμε όλο το προηγούμενο διάστημα, δίχως ξένες δυνάμεις, λουφάζαμε και νιώθαμε καλά. Από τους τάχα μου αντιπολιτευόμενους, αριστερούς και δεξιούς μαζί, ακούσαμε ότι η κυβέρνηση, αποδεχόμενη τις θαλάσσιες περιπολίες του νατο, εκχώρουσε κομμάτια της εθνικής κυριαρχίας. Με δυο λόγια, όσα λέχθηκαν τότε τον Φλεβάρη ήταν της χαλιμάς τα πατριωτικά παραμύθια.

Η παρουσία του νατο στο Αιγαίο παρουσιάστηκε, όπως είπαμε, στον δημόσιο λόγο με πρόσχημα το προσφυγικό και την πάταξη των κυκλωμάτων διακίνησης μεταναστών. Πίσω από αυτό το πρόσχημα, οι προθέσεις ήταν άλλες και όλες τους έχουν να κάνουν με τους παλαιότερους ανταγωνισμούς που έχουν αναβιώσει στην περιοχή με το έναυσμα της διάλυσης της Μέσης Ανατολής εικοσιπέντε χρόνια πριν.

Έχουμε ξαναπεί πως όταν μας μιλάνε για «προσφυγική κρίση», εμείς δεν πρέπει να καταλαβαίνουμε την αδυναμία των κρατών να διαχειριστούν τη μετανάστευση. Η «προσφυγική κρίση» είναι ένα πρόσχημα για δημόσια κατανάλωση και το επικαλούνται το τελευταίο διάστημα τα κράτη της περιοχής, και όχι μόνο, για να συγκαλύψουν τη συμμετοχή τους στις πολεμικές συγκρούσεις που έχουν ξεσπάσει στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική. Κάθε φορά που κάνουν την εμφάνισή τους στο δημόσιο λόγο προσχήματα τέτοιου είδους, περί «αναχαίτισης των προσφυγικών ροών», εμείς πρέπει να στρεφουμε το βλέμμα μας στις κρατικές επιδιώξεις όσων τα ξεστομίζουν, επιδιώξεις που αναζητούνται από την αποσταθεροποίηση κρατών της περιοχής².

Έτσι, καταρχήν, πρέπει να αντιμετωπίσουμε και την παρουσία του νατο στο Αιγαίο. Ως παρουσία που εξαρχής δεν σχετιζόταν καθόλου με τις «προσφυγικές ροές», αλλά ευθέως με την εξέλιξη του παγκόσμιου πολέμου στη Μέση Ανατολή, με το στρίμωγμα της Ρωσίας στη Συρία αλλά και την επιτήρηση της θαλάσσιας αυτής περιοχής που συνορεύει άμεσα με τα μέτωπα του πολέμου.

Να, για παράδειγμα, πώς εξέθεσε τους στόχους του νατο ο ίδιος ο γενικός γραμματέας του. Σε συνέντευξη που παραχώρησε τον περασμένο Απρίλιο, στον ήδη υποψιασμένο δημοσιογράφο-κρατικό υπάλληλο Αλέξη Παπαχελά σχετικά με τη στρατηγική σημασία της Μεσογείου, είπε: «Πάντοτε έχει στρατηγική σημασία η Μεσόγειος για το NATO, διότι πρόκειται ακριβώς για την περιοχή όπου βρισκόμαστε αντιμέτωποι με τη βία στη Συρία. Και όπου επίσης βλέπουμε αύξηση της στρατιωτικής δύναμης της Ρωσίας στην Ανατολική Μεσόγειο, με ναυτικές δυνάμεις, αλλά επίσης και με τη ναυτική βάση στη Συρία. Έχουμε λοιπόν αναταραχή και αστάθεια στη Βόρεια Αφρική και ιδιαίτερα στη Λιβύη, και φυσικά την προσφυγική και μεταναστευτική κρίση που συνδέονται με αυτές. Όλα αυτά, λοιπόν, λαμβάνουν χώρα στη Μεσόγειο. (...) Επίσης η Ρωσία είναι υπεύθυνη για πολλές επιθετικές πράξεις στην Κριμαία και την αποσταθεροποίηση της Ανατολικής Ουκρανίας. Το NATO αντιδρά στις ενέργειες της Ρωσίας»³.

Ιδού λοιπόν από το στόμα του πλέον αρμόδιου. Το Αιγαίο είναι κομμάτι μιας πολύ ευρύτερης περιοχής που ενδιαφέρει το νατο: αυτής που ξεκινάει από την Ουκρανία, περνάει από τη Συρία και καταλήγει στη Λιβύη. Ο έλεγχος αυτής της περιοχής είναι το διακύβευμα, οι «προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές», το καταλαβαίνετε και από το παραπάνω απόσπασμα, είναι απλώς ένα πασπάλισμα. Το νατο, είπαμε, δεν ήλθε για να κυνηγάει λαθρέμπορους στο Αιγαίο. Ήλθε σε μια περιοχή που συνορεύει με τα μέτωπα του πολέμου στη Μέση Ανατολή, με σκοπό την πίεση στη Ρωσία και την επιτήρηση της θάλασσας στις οποίες πλέει και το ρωσικό ναυτικό.

«Ελλάδα και νατο το ίδιο συνδικάτο»

Το ελληνικό κράτος έχει πλήρη επίγνωση αυτών των στοχεύσεων. Εδώ και χρόνια, ο τωρινός έλληνας υπεξ έχει φροντίσει να μας εξοικειώσει με το κάδρο που περιέγραψε και ο γραμματέας του νατο. Το περιβόητο «τρίγωνο αστάθειας» (με άκρες την Ουκρανία, τη Λιβύη και τη Συρία) και το ελληνικό κράτος εντός του ως «νησίδα σταθερότητας» προπαγανδίζονταν με σκοπό να μας εξοικειώσουν με την ιδέα ότι το ελληνικό κράτος δεν θα μείνει αμέτοχο στους ανταγωνισμούς της περιοχής. Εδώ και χρόνια άλλωστε, η ελληνική εξωτερική πολιτική έχει συνέχεια, ανεξαρτήτων κυβερνήσεων, και σαφή στρατηγική. Σύμφωνα με αυτήν, το ελληνικό κράτος φροντίζει να εκμεταλλευτεί τη διάλυση της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής για να καταστεί από τις κυρίαρχες δυνάμεις στην Ανατολική Μεσόγειο. Συνάπτεi συμμαχίες γι' αυτό το σκοπό με άλλα κράτη της Ανατολικής Μεσογείου (Κύπρο, Αίγυπτο, Ιορδανία, Ισραήλ). Πιέζει διαρκώς τη γειτονική Τουρκία, είτε με διεκδικήσεις στο Αιγαίο είτε συμβάλλοντας με όποιον τρόπο μπορεί στην αποσταθεροποίησή της, π.χ. με αποστολές οπλισμού στους Κούρδους του Ιράκ και την ημιεπίσημη αναγνώριση του Ιρακινού Κουρδιστάν.

Ακολουθώντας αταλάντευτα αυτή την πολιτική, το ελληνικό κράτος αντιμετώπισε όντας μια χαρά προετοιμασμένο την παρουσία του νατο στο Αιγαίο, σύμφωνα δηλαδή με τα δικά του συμφέροντα. Και τα δικά του συμφέροντα εδώ έχουν ένα κοινό παρονομαστή: πίεση και στρίμωγμα με κάθε μέσο στην Τουρκία. Γι' αυτό και σχεδόν ταυτόχρονα με την έναρξη των νατοϊκών περιπολιών στο Αιγαίο, η Ελλάδα ανέσυρε το χαρτί των τουρκικών παραβιάσεων, έστησε δημοσίως ένα σκηνικό έν-

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ

(
μακροσκελε
ίσαπόψειςμ
εμικρούλες
φωτό
)

τασης, μας εξοικείωσε με την πιθανότητα ενός θερμού επεισοδίου, κινδυνολόγησε πάμπολλες φορές στα μίντια για την πιθανότητα να συμβούν «λάθη» και «ατυχήματα εξαιτίας της τουρκικής επιθετικότητας».

Το σκηνικό της έντασης που στήθηκε στο Αιγαίο το τελευταίο τετράμηνο εξελίχτηκε σε γενικές γραμμές ως εξής. Από τις αρχές του περασμένου Απριλίου, οι Έλληνες ζήτησαν να επεκταθεί η ακτίνα δράσης του νατο στα Δωδεκάνησα (Ρόδο και Καστελλόριζο) και νότια της Κρήτης, «κάτι που όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, δεν αφορά τις προσφυγικές ροές, αλλά τη θωράκιση έναντι των τουρκικών διεκδικήσεων»⁴. Φυσικά κουβέντα για το γεγονός ότι τα Δωδεκάνησα, βάσει συνθηκών, θεωρούνται τυπικά αποστρατιωτικοποιημένη ζώνη, με την έννοια ότι ο ελληνικός στρατός δεν πρέπει να έχει παρουσία στην περιοχή, γι' αυτό και η Τουρκία αρνήθηκε οποιαδήποτε σχετική συζήτηση. Κουβέντα επίσης δεν ειπώθηκε για το πώς μπήκε στη συζήτηση ο νότος της Κρήτης, παρότι θα διαφωτιστούμε επ' αυτού στη συνέχεια.

Στα μέσα του Απριλίου, οι ελληνικές εφημερίδες άρχισαν να καταγράφουν τις «εμπλοκές» ελληνικών και τουρκικών αεροσκαφών πάνω από τις Οινούσες (βλ. χάρτη δεξιά) και το Καστελλόριζο. Ο δημόσιος λόγος γέμισε από προειδοποιήσεις για «θερμά επεισόδια» και καταγραφές «των τουρκικών παραβιάσεων του ελληνικού εναέριου χώρου και των χωρικών υδάτων». Τα ελληνικά επιτελεία αποφάσισαν στις 15 Απριλίου την εγκατάλειψη της «παθητικής άμυνας» στο Αιγαίο, την ενεργοποίηση της αεράμυνας στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, το «κλείδωμα» των τουρκικών αεροσκαφών, όπως και την αποστολή δύο υποβρυχίων στο Καστελλόριζο⁵. Δεν ήταν σπασμωδικές κινήσεις αυτές. Ήταν ένα σχέδιο ξεδίπλωσης μιας επιθετικής στρατηγικής στο Αιγαίο, σχέδια από τα οποία έχει αποκομίσει τεράστια εμπειρία στο παρελθόν το ελληνικό κράτος.

Για να μην κατηγορηθούν οι Έλληνες, όπως στις αρχές της δεκαετίας του 1990, ότι πράττουν μονομερώς και κάνουν του κεφαλιού τους, στις 17 Απριλίου μάθαμε ότι ο υπεξ Κοτζιάς απέστειλε στα επιτελεία του νατο αναλυτική ενημέρωση-αποτίμηση για την κατάσταση στο Αιγαίο. Εκεί, τονίζονταν η ανάγκη να λάβει υπόψη η νατοϊκή αποστολή τις πάγιες θέσεις του ελληνικού κράτους για τον εθνικό εναέριο χώρο και το καθεστώς των νησιών του Αιγαίου και καταγγελλόταν η Τουρκία για την επιθετικότητά της⁶.

Είναι προφανές ότι το ελληνικό κράτος φροντίζει να αποκομίσει από την παρουσία του νατο στο Αιγαίο οφέλη. Γι' αυτό και όχι μόνο δεν ενοχλείται από την παρουσία νατοϊκών πλοίων στο Αιγαίο αλλά επιζητά και την επέκτασή των περιπολιών τους προς τα Δωδεκάνησα, στη μύτη δηλαδή της Τουρκίας. Γι' αυτό και φρόντισε να πλασάρει αυτόν τον αντιτουρκικό πόθο ως πόθο που διακατέχει και τους αμερικανούς του συμμάχου. Είναι ενδεικτικό ότι την ίδια περίοδο, οι ελληνικές εφημερίδες φρόντισαν περιχαρείς να μας ενημερώσουν ότι ο Ομπάμα, θέλοντας να συμβάλει στην «ηρεμία στο Αιγαίο», απευθύνθηκε στον Ερντογάν ώστε να αποδεχθεί την προώθηση του νατο στα Δωδεκάνησα, αλλά και τη χρήση εναέριων μέσων στην νατοϊκή αποστολή. Μάθαμε επίσης, ότι οι ΗΠΑ είχαν την πρόθεση να στείλουν αμερικανικά πλοία αλλά και να εγκαταστήσουν αερόστατα επιτήρησης στα ελληνικά νησιά, παρόμοια με αυτά που χρησιμοποιούν στα σύνορα ΗΠΑ-Μεξικού για να «πατάσουν τους διακινητές»⁷. Θα μπορούσε εύλογα να αναρωτηθεί κανείς γιατί η Ελλάδα επιθυμεί αμερικανικά αερόστατα επιτήρησης στο έδαφός της και θα μπορούσε εξίσου εύλογα να βρει την απάντηση αν λάβει υπόψη το τι θα καταγράφουν αυτά τα αερόστατα και ποιος θα διαχειρίζεται ή θα επωφελείται από τη συλλογή ευαίσθητων στρατιωτικών πληροφοριών –αν βέβαια καταφέρει η Ελλάδα να πείσει τις ηπα να συμμετάσχει ενεργά στο παιχνίδι.

Σκηνικό νέων Ιμίων

Στις αρχές Μαΐου, έπειτα από το επεισόδιο με τον έλληνα ψαρά που τον παρενόχλησε τουρκικό πλοίο στις Οινούσες και χλιοπαίχτηκε μέχρι ξεχειλίσματος στα ελληνικά μίντια, μάθαμε ότι οι Έλληνες έχουν στήσει σκηνικό νέων Ιμίων. Μια νησίδα δίπλα στις Οινούσες (βλ. δεύτερο χάρτη δεξιά) ανήκει στις βραχονησίδες εκείνες που δεν έχει αποφασιστεί σε ποια χώρα ανήκει. Εξ ου και έχει δύο ενδεικτικότητας ονόματα: Παναγιά/Πασάς. Οι Έλληνες διεκδικούν τη νησίδα, στέλνοντας από τη Χίο ελικόπτερο για επιχειρήσεις «έρευνας-διάσωσης των «προσφύγων» (είδατε τι βολικά που είναι τα προσχήματα;). Το εν λόγω ελικόπτερο απογειωνόταν από τη Χίο, πετούσε πάνω απ' τη νησίδα Παναγιά-Πασάς και επέστρεφε στη βάση του. Κάθε φορά που το ελικόπτερο περνούσε πάνω από τη νησίδα, οι Τούρκοι πληροφορούσαν τους Έλληνες πιλότους ότι πετούν πάνω από τουρκικό έδαφος και τους ζητούσαν να φύγουν. Ωσπου να σηκωθούν στον αέρα τουρκικά μαχητικά για να κάνουν αναχαίτιση, το ελληνικό ελικόπτερο είχε ολοκληρώσει την αποστολή του και είχε προσγειωθεί ξανά στη Χίο⁸. Εκεί λοιπόν ήταν που πραγματοποιήθηκε ελληνική στρατιωτική άσκηση στις αρχές Μαΐου και ο υπουργός άμυνας Καμμένος, φανατικός πιστός στον Χριστό και την Παναγιά, δέχθηκε εισηγήσεις από στρατιωτικούς για να την επανδρώσει μόνιμα με στρατιωτικό φυλάκιο⁹. Δεν βρωμάει εδώ καταφα-

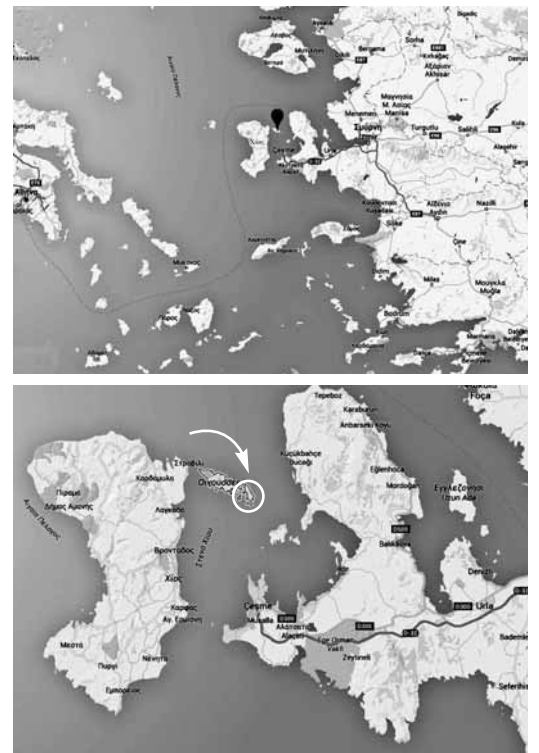
νώς σκηνικό Ίμια; Βέβαια, οι Έλληνες αρμόδιοι φρόντισαν να επισημάνουν ότι «ουδείς στην Αθήνα επιθυμεί εφησυχασμό που θα μπορούσε να οδηγήσει σε αιφνιδιαστικά γεγονότα τύπου Ιμίων»¹⁰.

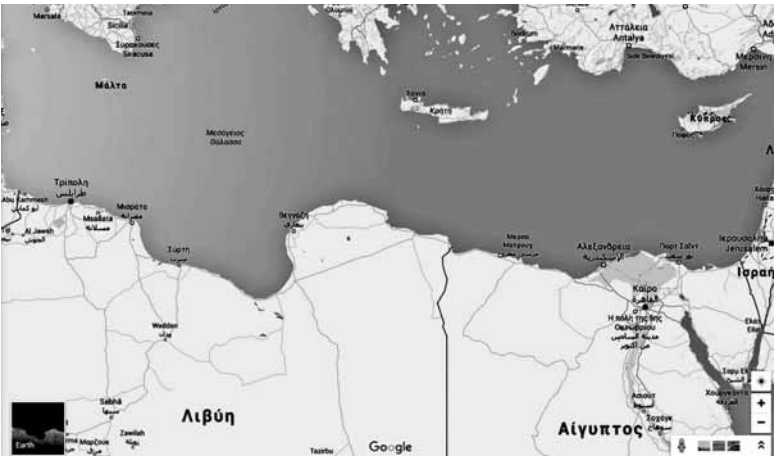
Ως γνωστό τα γεγονότα που οδήγησαν στα Ίμια και τον παραλίγο ελληνοτουρκικό πόλεμο το 1996 δεν ήταν διόλου αιφνιδιαστικά. Ο Άγγελος Συρίγος, μέλος του εθνικιστικού Δικτύου 21 και μετέπειτα σταθερός σύμβουλος και ειδικός σε θέματα εξωτερικής πολιτικής, θυμάται πολύ καλά τα γεγονότα της εποχής εκείνης. Γι' αυτό και σε άρθρο του στις 8 Μαΐου στην Καθημερινή, σχετικά με την κατάσταση στο Αιγαίο, έγραψε πως οι Έλληνες πρέπει να διεκδικήσουν το ζωτικό τους χώρο και ότι «πρέπει να κολλήσουμε σαν πεταλίδες στον βράχο». Αλλά για να μην καταλήξουν (οι Έλληνες) χαλκομανία στο βράχο, όπως παραλίγο να συμβεί με τα Ίμια, προειδοποίησε πως οι «σοβαροί κίνδυνοι δεν προέρχονται μόνον από την Τουρκία αλλά μπορεί να προκύψουν και από δικούς μας λεονταρισμούς»¹¹.

Σε μια επίδειξη (ή και απόδειξη;) αυτών των «λεονταρισμών», ο υπουργός Άμυνας Καμμένος δήλωσε σε συνέντευξή του στις 8 Μαΐου ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος «ατυχήματος» στο Αιγαίο. Φρόντισε μάλιστα να το τονίσει δύο φορές, για την περίπτωση που δεν θα το παίρναμε εύκολα χαμπάρι. Αναφορά πρώτη: «Ξεκαθάρισα ότι με αυτά τα δεδομένα είναι πολύ πιθανόν να συμβεί ατύχημα. Και αν συμβεί, την ευθύνη θα φέρει αποκλειστικά η Τουρκία». Αναφορά δεύτερη: «τουρκική τορπιλάκατος έσβησε τα φώτα σε ολλανδικό πλοίο... Αυτές οι συμπεριφορές δημιουργούν κίνδυνο τουλάχιστον ατυχήματος. (...) Θεωρώ ότι η παρουσία νατοϊκών πλοίων στο Αιγαίο ενισχύει ξεκάθαρα τις ελληνικές θέσεις»¹².

Στο ίδιο μήκος κύματος, ο υπεξ Ν. Κοτζιάς έδωσε συνέντευξη λίγες μέρες αργότερα, όπου λάνσαρε και νέους όρους για να περιγράψει τον ελληνοτουρκικό ανταγωνισμό. Η Ελλάδα, είπε, είναι «νηφάλια και ψύχραιμη δύναμη». Η Τουρκία, αντιθέτως, «είναι σήμερα πιο νευρική απ' ό,τι στο παρελθόν». Επίσης, πλάι στην «ατυχηματο-λογία» του Καμμένου φρόντισε να προσθέσει τη «λαθολογία». Στην ερώτηση του δημοσιογράφου για το αν θεωρεί πιθανό θερμό επεισόδιο στο Αιγαίο, ο Κοτζιάς απάντησε πως: «Αν δεν προσέξει κανείς, μπορεί να προκύψει θερμό επεισόδιο και από λάθος». Για να μην υπερδευτούμε ως προς το ποιοι θα διαπράξουν το «λάθος» (οι νηφάλιοι Έλληνες; οι νευρικοί τουρκοί;) επισήμανε ότι: «ας μην υποτιμάται η αποφασιστικότητά μας στην υπεράσπιση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας»¹³. Στο ίδιο κλίμα εθνικού τσαμπουκά, από τα ελληνικά θινκ τανκ ακούσαμε και το εξής για το νέο ρόλο της Ελλάδας: «Η σύλληψη περί «νησίδας σταθερότητας» εξυπηρέτησε τον σκοπό της, εντούτοις δεν μπορεί να αποτελεί πυξίδα για την εξωτερική μας πολιτική. Αντίστοιχα, έχουν εξαντλήσει τη δυναμική τους και οι αφηγήσεις περί παραμονής στον στενό πυρήνα της Ε.Ε. και «Ευρώπης των Βαλκανίων». Η μετεξέλιξή μας σε ενεργειακό διάδρομο ή –σε ένα πιο ακραίο σενάριο– σε ζώνη ανάσχεσης έναντι των κινδύνων που προκαλεί η αποσταθεροποίηση σε μια ακτίνα που εκτείνεται από τη Βόρεια Αφρική μέχρι τη Νότια Ασία λειτουργεί μόνο συμπληρωματικά στη μεγάλη εικόνα. Σε ένα μεταβαλλόμενο διεθνές σύστημα, όπου αναδιτάσσονται συμμαχίες και συσχετισμοί, ελλοχεύουν κίνδυνοι και αναδύονται ευκαιρίες»¹⁴. Ιδού λοιπόν ένα κάλεσμα για την εγκατάλειψη της ρητορικής περί «Ελλάδας - νησίδας σταθερότητας» και τη στροφή σε μια επιθετική ελληνική πολιτική που θα εκμεταλλευτεί «τις ευκαιρίες».

Με δυο λόγια, από την έναρξη της νατοϊκής επιχείρησης στο Αιγαίο μέχρι σήμερα, ζούμε μια κλιμακούμενη ένταση. Το ελληνικό κράτος, με στρατιωτικές ασκήσεις, προκλήσεις πάνω σε αμφισβητούμενες βραχονησίδες, προειδοποιήσεις σε όλους τους τόνους για κίνδυνο θερμού επεισοδίου στο Αιγαίο, κάνει επίδειξη δύναμης και επιδιέχεται σε μια πολιτική πίεσης στην Τουρκία. Στο εσωτερικό, μας παρουσιάζει την όλη υπόθεση ως μια κατάσταση διαρκούς άμυνας απέναντι στην επιθετικότητα της Τουρκίας. Το να διανοηθεί κανείς να μιλήσει σε τούτη την κοινωνία για το τι συμβαίνει με τις λεγόμενες τουρκικές παραβιάσεις στο Αιγαίο αντιμετωπίζεται με λύσσα και οργή (ένα ταπεινό παράδειγμα

είναι οι αντιδράσεις που ξεσήκωσε η αφίσα της συνέλευσης *autonome antifa* για τα 6 και 10 ναυτικά μίλια -δείτε παρακάτω).

Ατενίζοντας τη Λιβύη

Στο μεταξύ, αναμένεται πιθανώς και δεύτερος γύρος αντιπαραθέσεων. Όλο αυτό το διάστημα, από τον Απρίλιο έως σήμερα, έχουν έρθει στο προσκήνιο τα σχέδια του νατο για επέκταση των επιχειρήσεων του από το Αιγαίο στην Κεντρική Μεσόγειο με στόχο τη Λιβύη. Στις 20 Μαΐου, ο αμερικάνος υπεξ Τζον Κέρι ξαναθύμισε την πρόθεση των ΗΠΑ να διαθέσουν δυνάμεις στο Αιγαίο (πλοία, αερόστατα επιτήρησης κλπ). Επίσης τέθηκε το ζήτημα της επέκτασης της νατοϊκής επιχείρησης στην Κεντρική Μεσόγειο, στο πρότυπο της επιχείρησης στο Αιγαίο, από τα νότια της Σικελίας έως το βορρά της Λιβύης, με σκοπό, για να μην ξεχνιόμαστε με τα προσχήματα, «ν’ ανακοπούν οι προσφυγικές ροές»¹⁵. Η υπό συζήτηση επιχείρηση υποστηρίζεται ένθερμα από το ιταλικό κράτος που κλαίει, οδύρεται και συγκλονίζεται για τα ναυάγια που συμβαίνουν στις θάλασσές του και τις απώλειες ανθρώπινων ζωών και όχι, όχι, ουδόλως κόπτεται για τα συμφέροντά του στη Λιβύη.

Το ελληνικό κράτος δείχνει μπόλικο ενδιαφέρον για συμμετοχή του στην αποστολή προς τη Λιβύη, γιατί η παρουσία του στη Μεσόγειο είναι σαφής προτεραιότητα της εξωτερικής του πολιτικής. Προς το παρόν, το ενδιαφέρον του το εκδηλώνει συγκρατημένα, έχοντας πάρει τα διδάγματα του από το καλοκαίρι του 2013. Τότε που με αφορμή τη ρίψη χημικών στη Δαμασκό για την οποία κατηγορήθηκε το καθεστώς Ασαντ, ο Έλληνας υπεξ Ε. Βενιζέλος δήλωσε δημοσίως, και ίσως ήταν και ο μοναδικός, πως το ελληνικό κράτος θέλει να συμμετάσχει σε επέμβαση στη Συρία, για να εκτεθεί ανεπανόρθωτα όταν οι αμερικάνοι αποφάσιζαν τελικά να μην την πραγματοποιήσουν. Στην περίπτωση της υπό συζήτηση επέκτασης της νατοϊκής επιχείρησης στην Κεντρική Μεσόγειο, το ελληνικό κράτος δια στόματος Καμμένου και Κοτζιά, έθεσε το ζήτημα της μη συμμετοχής της Τουρκίας που αμφισβητεί την «ελληνικότητα» της θάλασσας νότια της Κρήτης και το να μην δημιουργηθούν hot-spot στην Κρήτη¹⁶.

Ωστόσο, στις 26 Μαΐου, η Ελλάδα προχώρησε στο κλείσιμο του εναέριου χώρου της με τη Λιβύη. Στην απαγόρευση δηλαδή της εισόδου στον ελληνικό εναέριο χώρο νότια της Κρήτης κάθε αεροπλάνου που εκκινεί από τη Λιβύη. Η κίνηση αυτή δεν ξέφυγε κατά πόσο αποτέλεσε ζέσταμα για τυχόν έναρξη της επιχείρησης του νατο στην Κεντρική Μεσόγειο, το σίγουρο είναι ότι, όπως μας ενημέρωσε και πάλι ο Βασίλης Νέδος από την Καθημερινή: «*συνιστά και μια έμμεση πλην σαφή δήλωση κυριαρχίας*»¹⁷. Προφανώς έτσι και την εξέλαβαν αξιωματούχοι του ΝΑΤΟ, οι οποίοι δήλωσαν πως ουδέποτε ζήτησαν από την Ελλάδα κάτι τέτοιο¹⁸.

Στις 27 Μαΐου, ο Έλληνας αντιστράτηγος με το πολύ ταιριαστό όνομα για το πολεμοχαρές του επάγγελμα, Ηλίας Λεοντάρης, ενημέρωσε τους δημοσιογράφους για την άσκηση «*επί χάρτου*» που αφορά επέμβαση του ευρωπαϊκού στρατού σε αφρικανικό κράτος. Οι Έλληνες δημοσιογράφοι ρώτησαν αν η επέμβαση αφορά τη Λιβύη. Ο αντιστράτηγος απάντησε πως όχι, γιατί εάν υπάρξει επέμβαση στη Λιβύη, αυτή θα γίνει από το ΝΑΤΟ και όχι ευρωπαϊκός στρατός ουσιαστικά δεν υφίσταται¹⁹. Πράγματι, μέχρι την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, ο ΟΗΕ έχει δώσει το πράσινο φως σε ευρωπαϊκά πλοία να καταπλεύσουν προς τη Λιβύη με σκοπό να ελέγχουν οποιοδήποτε καράβι πλέει προς ή φεύγει από τη χώρα. Οπότε, αναμένουμε.

Δύο μέρες αργότερα, μάθαμε και πάλι από τον Βασίλη Νέδο της Καθημερινής, ότι: α) ρόλο στην υποστήριξη της νέας κυβέρνησης στη Λιβύη διεκδικεί και η Ελλάδα, η οποία πιθανώς θα αναλάβει την εκπαίδευση της νέας ακτοφυλακής της χώρας, β) η Ελλάδα δεν επιθυμεί τη συμμετοχή της Τουρκίας στη νατοϊκή επιχείρηση στη Λιβύη, γιατί η Τουρκία αμφισβητεί την ελληνική κυριαρχία νότια της Κρήτης και γ) είναι απολύτως δεδομένο πως στην περίπτωση που κατέλθει αμερικανικό πλοίο στο Αιγαίο και αποφασίσει να καταπλεύσει στα Δωδεκάνησα, θα είναι εξαιρετικά δύσκολο για την Τουρκία να υψώσει εμπόδια²⁰.

Αυτά τα όμορφα συμβαίνουν στις θερμές θάλασσες. Η στρατηγική της Ανατολικής Μεσογείου που έχει χαράξει το ελληνικό κράτος αναμένεται να έχει και επόμενα επεισόδια. Και δυστυχώς δουλεύει έχοντας στο πλευρό της έναν εξαιρετικό κοινωνικό σύμμαχο: τον διάχυτο αντιτουρκισμό της ελληνικής κοινωνίας.

Τα αυτόνοτα είναι αδιανόητα

Άλλη μία επεισοδιακή αφίσα από τη συνέλευση *autonome antifa* που τσίγκλησε τον διάχυτο αντιτουρκισμό. Οι σύντροφοι και οι συντρόφισσες είχαν ενδιαφέροντα συναπαντήματα με τουρκοφάγους και ενδιαφέροντες «*ανταλλαγές απόψεων*» επί του ζητήματος. Η αφίσα σκίστηκε με μένος και η συνέλευση δέχτηκε απανωτά μείλ καταγγελιών και απειλών από τύπους σαν τον κύριο που βλέπετε στη φωτογραφία.

Τα λεγόμενά του τελευταίου (μας τα έστειλε όλα με το γνωστό στυλ γραφής των κεφαλαίων γραμμάτων)...κλασικά: τα παίρνουμε απ’ την Τουρκία, πού είναι οι εισαγγελείς να μας δικάσουν, θα πρέπει να μας εκτελέσουν για εθνοπροδοτές και... μην ξεχνιόμαστε: πού βρήκαμε λεφτά για την «*ΠΑΝΑΚΡΙΒΗ ΑΥΤΟΚΟΛΛΗΤΗ ΕΓΧΡΩΜΗ ΑΦΙΣΑ*»; Για να τον στενοχωρήσουμε κι άλλο, ας τον ενημερώσουμε κι αυτόν πως αποκλειστικός και μοναδικός μας χρηματοδότης είναι ο παντοδύναμος Σόρος. Κι άμα πέσει παραπάνω φράγκο και τη βγάλουμε καθαρή, θα το δουλέψουμε και για την «*αυτο-κόλλητη*» αφίσα.

1. Έχουμε μιλήσει αναλυτικά γι’ αυτούς τους ανταγωνισμούς και την ιστορία τους στην μπροσούρα *Η στρατηγική της Ανατολικής Μεσογείου, autonome antifa*, Μάης 2015.
2. Για τις συνέπειες της λεγόμενης ανάσχεσης της μετανάστευσης ως προς τις ζωές των ίδιων των μεταναστών-εργατών και την παρανομοποίηση της εργατικής τους δύναμης, έχουμε μιλήσει εκτενώς στην μπροσούρα *antifa scripta, Σχεδόν Αόρατοι*, Δεκέμβριος 2013.
3. Γενς Σόλτενμπεργκ, *Πλατφόρμα συνεργασίας μεταξύ Αθήνας-Άγκυρας*, Καθημερινή 24/4/16.
4. Βασίλης Νέδος, *Γιατί το ΝΑΤΟ δεν πλέει νοτιότερα της Ικαρίας*, Καθημερινή 3/4/16.
5. Τα μάθαμε αργότερα βέβαια στο Σωτήρης Σιδέρης, *Μόνιμη παρουσία του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο*, Καθημερινή 7/5/2016
6. Βασίλης Νέδος, *Αποκαλυπτικό έγγραφο και διάλογοι του ΝΑΤΟ*, Καθημερινή 17/4/2016.
7. Βασίλης Νέδος, *Σκηνικό έντασης συντηρεί η Άγκυρα*, Καθημερινή 13/4/16.
8. Βασίλης Νέδος, *Επικίνδυνοι ελιγμοί πάνω από το Ανατολικό Αιγαίο*, Καθημερινή 30/4/16
9. Ο.π.
10. Βασίλης Νέδος, *Σε αυξημένη ετοιμότητα για το καλοκαίρι*, Καθημερινή 8/5/16.
11. Άγγελος Συρίγος, *Επτά διαπιστώσεις για την κατάσταση στο Αιγαίο*, Καθημερινή 8/5/16.
12. Πάνος Καμμένος, *Υπάρχουν δυνάμεις που θέλουν ένταση*, Καθημερινή 8/5/16.
13. Νίκος Κοτζιάς, *Στην Τουρκία διεξάγεται μια σκληρή μάχη εξουσίας*, Καθημερινή 15/5/16.
14. Νίκος Φίλης (από το Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων), *Αέναη διαπραγμάτευση και ανάγκη νέου εθνικού σχεδίου*, Καθημερινή 15/5/16.
15. *Δύναμη των ΗΠΑ στο Αιγαίο*, Καθημερινή 20/5/16.
16. Δες συνεντεύξεις Κοτζιά, Καμμένου στα προηγούμενα.
17. Βασίλης Νέδος, *Ελληνική NOTAM στις περιοχές νότια της Κρήτης*, Καθημερινή 26/5/16.
18. *Το μέλλον της Λιβύης στην ατζέντα του ΝΑΤΟ*, Καθημερινή 28/5/16.
19. Μάνος Τσαλδάρης, *Άσκηση με «εφιαλτικό» σενάριο*, Εφημερίδα των Συντακτών 27/5/16.
20. Βασίλης Νέδος, *Γιατί το ΝΑΤΟ «κατεβαίνει» στην Κεντρική Μεσόγειο*, Καθημερινή 29/5/16.